

Telegraful Român

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU
ȘI AL EPISCOPIILOR CLUJ ȘI ORADEA

Abonamentul

pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorități și străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele și corespondența

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se retuză.

Prețul inserțiilor

un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Profeții mincinoși

„Feriți-vă de profeții mincinoși, cari vin la voi în haine de oi, iar pe dinlăuntru sunt lupi răpitori”.

(Matei 7, 15)

Evanghelia ne amintește despre un mare profet. Un profet care cucerea multe suflete prin cuvântul și prin pi'da vieții sale. El cucerea suflete prin vestea despre venirea unui Mîntuitor. Sf. Ioan Botezătorul a fost profetul care a pregătit calea Domnului, făcînd legătura între cele două Testamente.

Toate cuvintele sale s-au adeverit. El a vrut binele poporului. El a fost un om ales a lui Dumnezeu.

În cursul vremii s-au ivit însă și profeți falși. Profeți cari n-au fost aleși de Dumnezeu. Profeți care amăgesc și dezbină credincioșii.

Ei sînt profeți mincinoși care duc la rătăcire pe mulți, și cari — după însăși spusele Mîntuitorului — pe dinafară sînt îmbrăcați „în haine de oi, iar pe dinlăuntru sînt lupi răpitori” (Matei 7, 15).

De aceea în cuvîntul meu, vă voi aduce cîteva lămuriri asupra acestor profeți mincinoși, ca să-i puteți cunoaște mai bine și să vă puteți feri mai ușor de ei.

După amestecul limbilor la turnul Babel și după împărțirea oamenilor pe suprafața pămîntului, Dumnezeu și-a ales un popor, poporul izraelitean, din mijlocul căruia avea să se nască Fiul Său Iisus Hristos, Mîntuitorul nostru. S-au scurs mii de ani pînă la venirea Mîntuitorului. În acest răstimp, Dumnezeu și-a ales anumiți oameni, care au pregătit ideea venirii lui Mesia și au călăuzit poporul pe calea credinței celei drepte. Acești oameni s-au numit profeți. Oameni drepti, curați la suflet, plini de credință și de dragoste pentru popor. Ei aveau în vedere binele întregii omeniri, și nu binele personal. Ei fîneau cu cei mulți și slabi, cu cei flămînzi și goi, cu cei asupriți, înjugați, iar nu cu puternicii zilei, care prin despotismul lor, huzureau de bine pe spinarea celor mulți și fără de ajutorare.

Duhul lui Dumnezeu lucra prin acești profeți, inspirîndu-i și grăind printr-însii. Duhul lui Dumnezeu le-a ajutat să scrie Scripturile și să vestească anumite întîmplări viitoare; mai ales ei au vestit venirea lui Iisus Hristos. Ei aveau darul de a profeți și de a săvîrși fapte minunate. Ei mustrau norodul cînd se rătăcea, și-i arătau calea cea dreaptă. Ei erau păstrătorii și luminătorii credinței adevărate. Ei erau pilde grăitoare de viață fără prihană și de sacrificiu pentru binele altora.

Astfel de profeți au fost Moise, Ilie, Isaia, Ieremia, Daniil, Ezechil, Ioan Botezătorul și alții.

Toate cuvintele și profețiile lor s-au împlinit întocmai. Căci Duhul Sfînt a grăit printr-însii, care e „Duhul adevărului” ca să i călăuzească „la tot adevărul” (Ioan 6, 13).

Spre deosebire de acești profeți adevărați, care au avut un rost și o misiune înaltă în lume, s-au ivit însă în cursul vremii și profeți falși, profeți mincinoși. Menirea acestor profeți este de la diavolul, care e tatăl minciunii, care „ucigător de oameni a fost dîn început și n-a stat în adevăr, pentru că nu este adevăr în el. Cînd spune minciuni, dintr-ale sale o spune, pentru că mincinos este și tatăl lui” (Ioan 8, 44).

Sf. Scriptură ne spune că, pe vremea proorocului Ieremia, s-a ivit un profet mincinos cu numele Hanania, care pretindea că este de la Dumnezeu, el însă amăgea poporul, încercînd să l ducă pe căi rătăcite. Ieremia l-a înfruntat și i-a spus că Dumnezeu îl va pedepsi cu moartea ceea ce s-a și întîmplat în scurtă vreme.

Despre astfel de profeți mincinoși, ca Hanania, ni se face amintire în mai multe locuri în Sfînta Scriptură. Astfel de profeți mincinoși s-au ivit și în zilele noastre.

Ei nu sînt aleși de Dumnezeu să-i slujească, ci de diavolul. Ei n-au darul proorociei și nici darul de a săvîrși minuni, — deși se laudă cu el — ci darul diavolesc al minciunii și al înșelăciunii. Ei nu luminează ci întunecă. Ei nu zidesc ci dărîmă. Ei nu mintuiesc sufletele, ci le duc spre moarte și piere veșnică. După spusele Sf. Ap. Petru ei sînt „învățători mincinoși, care strecură eresuri pierzătoare și tăgăduind chiar pe stăpînul cel ce l-a răscumpărat, își aduc lor o grabnică piere” (II. Petru 2, 1).

Cu Biblia subsuoară, ei cutreieră satele noastre și se laudă că-s „pocăiți” și mîntuiți. Ei se cred singuri moștenitori ai raiului, pe cînd ceilalți creștini vor merge în iad. Ei nu se sfîesc să afirme că a lor este împărăția lui Dumnezeu. Pe cînd toți cari nu cred ca ei, sînt pierduți pentru Împărăția lui Dumnezeu. Ei sînt în chipul fariseului din Evanghelie, care se credea și el mîntuit și se înălța pe sine disprețuind pe vameșul cel păcătos, pe care Dumnezeu l-a izbăvit pe cînd pe fariseu l-a osîndit.

Profeții mincinoși amenință pe cei lesne crezători cu împărăția de o mie de ani, cu apropiata venire a Domnului, cu sfîrșitul lumii și altele, ca și cum ei ar putea cunoaște vremea și ceasul Judecării viitoare, pe care „nici ingerii din cer” nu le știu.

Astfel, atenția credincioșilor este abătută de la îndatoririle pămîntești. Aceste învățături dintre cele mai greșite sînt împreunate cu practici foarte bizare și bolnăvicioase.

Între acești profeți mincinoși, amintim în special pe așa numiții iehoviști sau studenți în Biblie, care se pretind popor al lui Dumnezeu.

În afară de aceștia mai sînt desigur și alții care încearcă să tulbure viața credincioșilor noștri, răstălmăcind Sfintele Scripturi și învățătura de veacuri a Bisericii noastre drept măritoare.

Cunoscînd rătăcirile și tulburările pe care acești „profeți” încearcă să le aducă în viața noastră duhovnicească, vă îndemn cu Sf. Apostol Pavel: „Să fiți cu luare aminte, asupra celor ce fac dezbinări și sminteli împotriva învățăturii pe care ați învățat-o” (Rom. 16, 17) „Ei vor să fie învățători ai legii, dar nu înțeleg nici cele ce spun, nici lucrurile care se rostesc cu tărie” (I. Tim. 1, 7).

„Feriți-vă de profeții mincinoși, care vin la voi în haine de oi, iar pe dinlăuntru sînt lupi răpitori” (Matei 7, 15).

„Nu dați crezare oricărui duh, ci ispitiți duhurile, de sînt de la Dumnezeu, fiindcă mulți prooroci mincinoși au ieșit în lume.” (I. Ioan 4, 1).

Feriți-vă de eresuri și dezbinări. Păstrați credința cea adevărată. Fiți uniți în sinul Bisericii și Patriei, în lupta comună pentru pace și o viață nouă în toate zilele vieții voastre.

Soroace mincinoase

„Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor” (Matei 4, 17)

Domnul nostru Iisus Hristos, după ce a postit patruzeci de zile, și a început activitatea publică, vestind o Împărăție nouă. O Împărăție care nu era la fel cu cele pămîntești de atunci. O Împărăție care n-ar fi avut trebuință de soldați și de arme.

„Pocăiți-vă — zicea Iisus — că s-a apropiat Împărăția Cerurilor” (Matei 4, 17). Lăsați-vă de idolii și de păcatele voastre, lăsați-vă de răutățile și fără de legile voastre, ca să puteți intra în Împărăția cea nouă, ca să o înțelegeți și să vă bucurați de Împărăția cea nouă, „Împărăția Cerurilor” care s-a apropiat și a sosit chiar pe pămînt.

Această împărăție își are chipul văzut în Biserică, în care se revărsă harurile dumnezeiești, care sfînesc pe om. Poarta de intrare în ea este Botezul. Această Împărăție se continuă, se îmbogățește și se desăvîrșește prin lupta fiecărui creștin împotriva păcatului și a răului venit de la diavolul.

S-au ivit însă unii înși, care răstălmăcesc sensul Împărăției propovăduite de Iisus. Ei învață că adevărata Împărăție a lui Iisus Hristos va veni incurînd. Aceasta va fi o Împărăție de o mie de ani. Unii au și fixat data venirii lui Iisus și a întemeierii acestei Împărății. Să vedem cum

(Continuare în pag. 2)

Urmare din pag. 1

stăm cu această împărăție și cu aceste soroace fixate de unii. E adevărat sau nu e adevărat ce spun ei?

Poate ați auzit de așa numiți iehoviști sau studenți în Biblie, care au apărut și pe la noi și care tălmăcesc greșit Biblia, răspîndind cele mai ciudate și eronate învățături.

Cînd vorbesc despre Impărăția de o mie de ani, iehoviștii amintesc anumite locuri din Sfînta Scriptură și mai ales capitolul 20 din Apocalips, unde se spune că Sfîntul Ioan Evanghelistul, în viziunea lui a văzut un inger, care a legat pe satana o mie de ani și dreptii și sfinții au împărățit cu Hristos o mie de ani. Iar la sfîrșitul acestei împărății satana „trebuie să fie dezlegat cităva vreme” (Apoc. 20, 3). Va urma apoi, zic ei, învierea și judecata celor păcătoși și sfîrșitul lumii.

Cît de greșite sînt aceste afirmații ale iehoviștilor și milenistilor și ale altora, se vede numai decît. Ei tălmăcesc Scriptura de capul lor. Ei interpretează cartea numită Apocalips, ad literam și în mod arbitrar, uitînd că aceasta este o carte profetică, plină cu viziuni și simboale, o carte grea, pe care nu o poți explica așa cum te taie capul.

După tălmăcirile milenistilor, ar urma să fie două împărății ale lui Hristos pe pămînt: împărăția care a început cu ivirea Evangheliei și împărăția de o mie de ani; două învieri: învierea dreptilor de la începutul mileniului și învierea păcătoșilor de la sfîrșitul mileniului, precum și două morți și două judecăți de apoi, iar Domnul ar urma să vină de două ori la judecata oamenilor.

Se vede limpede însă, că aceste sînt niște aberații ieșite din mintea unor oameni neserioși. Sînt niște amăgiri grosolane, cu care iehoviștii și cei de categoria lor încearcă să incurce și să-i ducă la rătăcire pe cei slabi la minte și pe cei lesne crezători.

Dacă vom citi și vom auzi mai bine cărțile Sfîntei Scripturi, ne vom convinge că nu poate fi vorba de două împărății ale lui Hristos pe pămînt, și cu atît mai puțin de împărăția de o mie de ani, pe care o așteaptă creștinii iehoviști și milenisti și nu poate fi vorba de două învieri, de două morți, de două judecăți obștești și de două venituri ale Marelui Cereș.

Mileniul este o aberație. Impărăția de o mie de ani despre care ne amintește Apocalipsul în capitolul XX, nu este alta decît Impărăția lui Dumnezeu pe care a venit Iisus s-o întemeieze pe pămînt acum 19 veacuri. Este Impărăția despre care atît Iisus, cît și Ioan Botezătorul ziceau: „Pocăliți-vă că s-a apropiat Impărăția Cerurilor” (Mt. 4, 17). Este Impărăția harului, Impărăția celor „renăscuți de sus”, Impărăția celor îmbrăcați cu Hristos prin botez. Impărăția celor împăcați cu Dumnezeu. Impărăția de o mie de ani din Apocalips, este Impărăția de mii de ani, care a început deodată cu venirea lui Iisus. Cifra de o mie de ani de la Capitolul XX din Apocalips, trebuie luată în înțelesul de mii de ani sau o perioadă mai îndelungată, după cum se iau și alte cifre din Apocalips. În textul grecesc al Bibliei nici nu se spune „unamie” ci „mii”. Deci Impărăția de o mie de ani, pe care o vedea Sf. Ioan Evanghelistul și a descris-o în Apocalips, este perioada de timp dela nașterea lui Iisus în Vifleem, pînă la a doua Sa venire.

Cum că nu poate fi vorba de milenii și nici de două venituri, de două învieri și de două judecăți de apoi, se poate vedea tocmai din Capitolul XX al Apocalipsei, la versetele XI—XIII, unde citim următoarele: „Am văzut apoi un tron mare, alb și pe cel ce ședea pe tron, iar înaintea feței Lui, pămîntul și cerul fugiră și loc nu se mai găsi pentru ele. Și am văzut pe morți, pe cei mari și pe cei mici, stînd înaintea tronului și cărțile fură deschise și altă carte fu des-

chisă — care este cartea vieții — și morții fură judecați din cele scrise în cărți, potrivit cu faptele lor. Și marea a dat pe morții cei din ea și moartea și iadul au dat pe morții lor și judecați au fost fiecare după faptele sale”.

Cuvintele acestea ne arată clar că va fi o zi de judecată în care se vor cîntări faptele omului, și vor fi judecați toți, și „cei mari” și „cei mici” și cei drepti și cei păcătoși. Nu vor fi deci judecați separat dreptii și separat păcătoșii, ci deodată. Nu va fi o distanță de o mie de ani între ei ci o singură zi de judecată pentru toți. În sensul acesta ne vorbește și Evanghelistul Matei la Cap. XXV, versetele 31—46, zicînd că în ziua judecării, cei drepti vor fi despărțiți de cei răi, precum desparte păstorul oile de capre. Și Marele Judecător va rosti sentința și pentru cei din dreapta și pentru cei din stînga, și pentru cei buni și pentru cei răi. Deci va fi o singură judecată obștească pentru toți. Deodată, nu separat. Nu două. Nu la început și la sfîrșit de o mie de ani.

Despre acest eveniment, în înțelesul de mai sus ne vorbește Mintuitorul în atîtea pilde ale sale. „Un singur seceriș va fi și pentru griu și pentru neghină (Matei 13, 30, 42—43); o singură dată va veni Mirele pentru toate fecioarele (Matei 25, 1—13); o singură dată va veni Stăpînul, ca să ceară socoteală tuturor lucrătorilor din via sa (Matei 21, 33—41); în același timp le cere tuturor socoteală despre talanții pe care i-a încredințat (Matei 25, 14—30; 18, 23—25) și a. Deci... o singură venire de apoi, o singură înviere și înfățișare a tuturor deodată în fața Impăratului Judecător și o singură judecată pentru toți deodată”.

Cît de greșită este învățătura martorilor lui Iehova și a milenistilor, se vede și de acolo, că ei pretind că știu data venirii a doua a Mintuitorului și data începerii mileniului. Căci Duhul Sfînt îi luminează — zic ei — și le dă darul să cunoască tainele sfîrșitului lumii.

Bazați pe anumite calcule biblice făcute de capul lor, ei au fixat data venirii a doua a lui Hristos la 1 octombrie 1874. Mulți și-au vîndut atunci averile, s-au îmbrăcat în cămăși albe și l-au așteptat pe Iisus, privind mereu spre norii cerului. Doar, doar se va ivi de undeva. Dar Iisus n-a venit. Atunci au fixat anul 1914, ca an al venirii Sale. Credeau că acum sigur Iisus va veni și va întemeia pentru ei, împărăția fericită de o mie de ani. Dar spre decepția lor, Iisus n-a venit nici la data aceasta. Și în loc de împărăția liniștită în care ei să huzurească în bine, în anul 1914 s-a început primul război mondial, iar în 1939 al doilea război mondial.

Iată cum s-au înșelat cu milenii lor fericit, iehoviștii și cei ce au crezut la fel cu ei. Ei fixează mereu alte și alte soroace pentru venirea a doua a lui Hristos și pentru începerea Impărăției de o mie de ani. Dar faptele ne-au dovedit, că aceste sînt soroace mincinoase. Ei amăgesc pe cei creduli și ignoranți, pe cei bolnavi cu mintea și cu sufletul. Ei duc la pierzare sufletele creștinilor care se lasă ademiniți de șoaptele lor.

Mintuitorul ne-a spus clar: „Privegheați, că nu știți ziua, nici ceasul în care Fiul Omului va veni” (Mt. 25, 13).

„De ziua și de ceasul acela nimeni nu știe, nici ingerii din ceruri, nici Fiul, fără numai Tatăl” (Matei 24, 36) și tot Iisus ne spune categoric: „Nu este lucrul vostru ca să știți vremurile sau soroacele pe care Tatăl le-a pus într-a Sa stăpînire” (F. Ap. 1, 7).

Ci „fericit este omul care ascultă de mine și veghează în fiecare zi la porțile mele și cel ce străjuiește lângă ușorii ușilor mele” (Pilde 8, 34).

Iată ceea ce trebuie să facem! Să ascultăm și să împlinim voia Domnului. Iar nu să fixăm soroace care nu sînt de vrerea noastră. Să umblăm pe căile drepte ale Domnului și ale Bise-

Hristos a Inviat!

Primiți în suflet vestea-bucurie,
Cum a-ți sorbi — sub arșiți — din izvor
Azi pentru noi, Iisus Hristos învie.
...A înviat de dimineață-n zor!

Venți ca să vedeți că-i gol mormîntul
Și cum pe el peceți s-au desfăcut.
Nu-i lut ca să oprească-n el Cuvîntul,
Căci viul e mai mult decît un lut!

Vi-e dor ca să vorbiți chiar cu Iisus?
Îl veți găsi curînd. E în grădină,
Privirea nu o treceți prea în sus,
Să nu orbească ochii de lumină!

De-L veți găsi, să I mîngăiați picioare,
Să-L întrebați de rănile-L mai dor.
În juru-I sînt buchete de fecioare,
Străjerii au plecat, ducînd fiori!...

Tărîmuri, și creștinii să o știe:
Viața e mai sus de-al morții nor
Cînd pentru noi Iisus Hristos învie.
...A înviat de dimineață-n zor!

Preot Nicolae MODOIU

Cronica

Mitropolia ortodoxă autocefală din Republica Cehoslovacă și-a completat în anul 1954 numărul ierarhilor, fiind hirotoniți în cursul lunii octombrie doi vlădici noi, unul pentru eparhia Moraviei vacantă prin pensionarea pentru boală a P. S. episcop Cestmir, și altul ca vicar pentru eparhia cehă, spre ajutor Mitropolitului. Astfel Sf. Sinod se compune din 6 membrii și anume: I. P. S. Mitropolit Elefterie, P. S. Ep. Climent al Moraviei, P. S. Ep. Alexei de Prešov, și P. S. Ep.-vicar Metodie de Trebišov, gerent al episcopiei Michalovice, apoi P. S. Ep. Ioan Kuchta de Praga și P. S. Ep.-pensionar Alexandru de Michalovice, care a decedat la 25 noiembrie (Hlas Pravoslavl nr. 8 și 9 1954).

Facultatea de teologie ortodoxă dela Prešov, condusă pînă în septembrie de decanul Dr. Josef Kulheim, pensionat apoi pentru boală, și-a început apoi activitatea academică, proclamînd doi doctori în teologie și anume pe prot. Petru Kernaševici, pentru lucrarea despre „Sf. Liturgie” și pe prot. Ilie Kaciar, pentru amănunțita lucrare „Despre uniație”.

Revista „Hlas Pravoslavi” continuă cu publicarea unui variat și bogat material de zidire sufletească și de indemn continuu la străduința pentru pace. În cronică este adesea pomenită viața Patriarhiei romine și sunt date dări de seamă despre revistele patriarhiei, precum și despre „Telegraful Român” și „Foaia Bunului Creștin”, datorită păr. Vasile Mardak, absolvent al Facultății romine de teologie. Se publică și contribuțiile teologice ale profesorilor sibiieni D. Belu și M. Șesan.

Pentru anul acesta, Mitropolia a publicat obișnuitul „Calendar bisericesc ortodox pe anul 1955”, bogat în cuprins, elegant în execuție și cu numeroase ilustrații. Articolele sunt semnate de P. S. ierarhi, de teologi cehoslovaci și de credincioși pioși. Volumul are 105 pagini și contribuie din plin la zidirea duhovnicească a credincioșilor.

M. Șesan

ricii, iar nu în căile strîmbe ale iehoviștilor și ale celor ce vreau să ne ducă la rătăcire. Să avem grije de sufletele noastre, păstrînd credința cea dreaptă și făcîndu-ne fiecare datoria acolo unde ne aflăm, iar nu umblînd după fericirea himerică din împărăția milenistă, care nu se va înfăptui niciodată. Să-L primim pe Hristos și Evanghelia Lui. Să ne împărtășim cu Hristos în Biserica Lui. Să luptăm pentru o viață duhovnicească mai înaltă. Să fim oameni și creștini adevărați. Și astfel vom gusta din bucuriile Impărăției lui Dumnezeu, pe care Fiul Său a propovăduț-o și a întemeiat-o acum 19 veacuri.

† Valerian

Episcopul Ortodox Român al Oradiei

Despre starea preoțimii din Țările Române în sec. XIX¹⁾

a) Aspecte generale (1829—1836)

In urma războiului dintre Rusia și Turcia din anii 1828—1829, prin pacea dela Adrianopol, Moldova și Muntenia ies de sub jugul Otoman în ceea ce privește legăturile comerciale. Principatele intră în arena istoriei numai economicește, deocamdată, scoase de sub o apăsătoare tutelă prin biruința oștirilor rusești asupra semilunei: aceasta pierdea „un întreg cortegiul de venituri”.

Kisseleff (Paul Dimitrievici, n. 1788 † 1863) guvernator al Principatelor timp de 6 ani (1828—1834) face o seamă de legiuiri cuprinse în Regulamentul Organic — corect ar fi Regulamentele organice — primit de țarul Rusiei, care-l înștiințează pe general în 21 decembrie 1831. Poarta nu l-a acceptat decît în 1834.

Acest Regulament era alcătuit pentru Țara Românească și pentru Moldova în mod separat.

Regulamentul Organic, tipărit în București 1832, în capitolul VII s. III-a (p. 190) are câteva cuvinte pentru clirosul bisericesc și ocîrmuirea avuturilor sale. Nu uită nici hirotoniile. Anexa A din acel al Moldovei este pentru „așezămîntul tagmei bisericesti din toată țara”. — Obșteasca adunare avea în frunte pe Mitropolit și pe episcopi cei dintîi membri.

Spicuim dintr-o cuvîntare lungă a lui Barbu D. Știrbei, marele logofăt al trebilor bisericesti, din Muntenia, către obșteasca adunare din 6 noiembrie 1834: „Îmbunătățirea părții materiale ale unei societăți nu poate niciodată izbuti fără îmbunătățirea moralicească. Prin întocmirile și organizația seminarelor îndrăznesc a zice că ridicăm monumentul credinței în această țară. Din ele au a ieși cei ce vor propovădui cuvîntul lui Dumnezeu în tot satul și cătunul. Din Seminarul central vor ieși obraze bisericesti împodobite cu știință mai înaltă pentru clirosul bisericesc. Numărul preoților și diaconilor în Principate se suie la 9.060. Logofeția a întocmit condici osebite unde se înscriu cei ce se hirotonesc, cei ce se strămută. Acest fel de condici sint a ține și Sf. Mitropolie și episcopiiile”.

Frumoase și avansate idei pentru timpul de acum 120 de ani, rostite dela tribună, după răsturnarea bizantinismului fanariot și știrbirea puterii otomane, care de acum se mulțumește numai cu tributul timp de peste 40 de ani, după care și acesta va fi înlăturat, prin independența completă, tot cu ajutorul armatelor rusești.

Regulamentul Organic a îmbrățișat starea preoțimii din punct de vedere cultural, material și social. Mai întîi din punct de vedere cultural, acesta prevedea: „să nu mai fie hirotonit nimeni dacă nu avea atestat de terminarea cursului de seminar”. „Preoții hirotoniți pentru un bacșiș și fără nici o cunoștință de carte, la Vidin sau aiurea, pe la vlădicii greci din Bulgaria, fură înlăturați și puși la bir; în nici un sat nu se îngăduiră mai mult de doi preoți, statorniciți de protopopi, de proprietari și de jurații satului”. În scurt: știința de carte bună este obligatorie în prevederile regulamentare ale lui Kisseleff, pentru preoții de mir chiar din sate și cătune! Că nu s-au putut îndeplini pretutindeni acestea era foarte firesc, din cauza celui alt factor, factorul material.

Același Regulament, prin art. 415, stabilește și pentru Moldova: nimeni nu va putea să intre în tagma preoțească dacă nu va avea studii teologicești. Aici era de mult Seminarul preoțesc de la Socola, pe cîtă vreme peste Milcov numai în urma legii Kisseleff vor lua ființă. Înaintea seminariilor luaseră ființă școlile naționale prin diferite orașe, în 1832 și la acestea mer-

geau fiii tuturor straturilor sociale, afară de obijduita țărănime lipsită de mijloace și drepturi.

S-a îngrijit Regulamentul întrucîtva și de situația materială a preoților de mir: „Protopopi vor primi lefuri și „cazual” fixat de o comisie în frunte cu Mitropolitul și episcopii. Preoții la sate aveau 2 parale la leu din dajdiile enoriașilor. În Moldova stăpînii moșilor erau obligați să dea preoților și diaconilor o anumită întindere de pămînt arător, fin, loc de casă, lemne pentru foc. Iar în Țara Românească atît cit avea un țaran cu 5 vite. Tot pentru Moldova se prevedea ca numărul preoților să fie după numărul credincioșilor. Un pas înainte pentru îmbunătățirea stării materiale.

Nici latura socială nu este străină Regulamentelor.

Sub logofeția lui Barbu D. Știrbei s-a rînduit ca parohiile să aibă registru pentru: „înscrisurile actelor civile, nașteri, căsătorii, morți”, începînd cu anii 1831—32, care vor fi verificate anual de „prezidenții de pe la tribunalele județelor și prevăzute cu iscălitură și pecetie, un exemplar se va restitui prin protopopi preoților, al doilea îl va păstra tribunalul”. Veniturile și cheltuielile să fie bine conduse fiindcă „de cîte ori s-au arătat reclamații din partea orășenilor sau a mahalagiilor!” Averile Bisericilor să se închirieze prin mezat înaintea magistratului, iar cheltuielile să fie după trebuințele cele mai grabnice și folositoare Bisericilor”.

Iată-l pe preotul din oraș, mahala, comună, cătun, intrat cu obligații cetățenești foarte importante, în viața de stat. Iată-l cu răspundere față de mersul populației, iată-l persoană juridică, cu sigil și registru în regulă, administrator al bunurilor parohiei și Bisericii, supravegheat de tribunal! De acum încolo condeiul lui va fi obligat să încresteze slova pe registre, să încheie contracte de arendare, învoeli și cîte altele, căci preotul este între puștini știutori de carte.

În acest timp se face și o numărătoare a preoților (1831) cu datele culese de francezul Bois le Comte:

În Muntenia: 6871 preoți, 2710 diaconi, 2920 cîntăreți, 3848 călugări.

În Moldova: 3808 preoți, 623 diaconi, 3570 cîntăreți, 5000 călugări și călugărițe.

Dacă statistica e corectă, din ea constatăm un număr scăzut față de caștagrafiile din 1810, din Țara Românească.

b) Seminariile în viața preoțimii din veacul XIX. — Profesori ardeleni. —

Prin ofisul nr. 85 din 11 Aprilie 1834 Kisseleff sancționa legea „pentru seminarii, protopopi și preoți”, subscrisă și de Mitropolitul Grigorie ca președinte al Obșteștei Adunări. Legea hotăra numărul seminariilor și al fiilor de preoți ce se vor înscrie, mijloacele bănești pentru zidire și întreținere. Două proiecturi îi urmară: înființarea seminarului central, de învățatură îndeplinitoare (în 1835), întocmirea învățăturilor și organizarea seminariilor pregătitoare.

Seminariile aveau să fie clădite conform legii Știrbei din plocoanele aduse de preoți și din veniturile eparhiilor. Cei ce vor veni în ele „fiind dascăli ai norodului dela care se așteaptă învățatura moralului și Dumnezeestile povătuiri, nu se cuvine să se îndeletnicească cu plugăria și de aceea trebuie scutiți de elacă și dijmă”.

Nu vom cădea în greșală să susținem că seminariile au fost cele dintîi școli în care au învățat clericii. Înaintea lor au fost asemenea școli, însă puștini le puteau frecventa. La Buzău, în locul celei grecești, a fost școala înființată de ardeleanul Dionisie Romano (în 1832) „cu o binefăcătoare influență în multe părți ale Țării Ro-

minești”: la București școala de fircovnici a lui Ierotei, care pregătea grămăticii; deasemenea în Craiova, în Huși, Focșani, ca și în alte orașe din ambele Principate. Seminariile însă aveau să fie pepinierele din care s-au recutat (cu puține excepții) preoții de mir, mai bine de un veac.

Imprejurări favorabile pledau pentru grabnica lor înființare.

„Învățămîntul profan românesc din Muntenia datoră izbînda și întemeierea sa lui Gheorghe Lazăr. Învățămîntul religios din Țara Românească avea să devină o realitate în cîmpul culturii naționale numai mulțumită rezervorului de energii intelectuale, superioare, din Ardeal. Gavril Munteanu din Vingard, la Buzău, Zaharia Boerescu la București, Radu Tempea la Rîmnic. Cităm un mic fragment din discursul inaugural al lui Gavril Munteanu la seminarul făcut de Chesarie, el însuși ardelean: „Să ne silim a scoate clerul din trista stare în care l-au împins întîmplările, iar nu greșala sa, să dăm mină de ajutor bărbaților acelora patrioți”. Eufrosin Poteca, e de față, ca reprezentant al lui Chesarie.

Grămăticii munteni și candidații moldoveni își meritau numele de patrioți, ei duceau greul împreună cu poporul din mijlocul căruia ieșeau.

Biserica are în acest timp ierarhi cărturari și zeloși în tipărire. Veniamin Costake, Grigorie Dascălul, Chesarie. Apare „Vestitorul Bisericesc” cea dintîi gazetă bisericască, scoasă de Gavril Munteanu și Eufrosin Poteca, iar Lesviodox tipărește Istoria Bisericească pe scurt. Iată un teren pentru seminarii, întunecat numai de criza profesorilor. Dar atît Veniamin cît și muntenii fac apel la ardeleni.

Puștine cuvinte despre fiecare din aceste școli bisericesti.

Seminarul Central („Țentra”) din București începe ca școală de grămăticii a lui Ierotei, din Lancrămul Ardealului. Pentru local s-a reparat Antim-ul, Metoh al Argeșului, pentru viitorii elevi se serie protopopilor să trimită tineri dornici de învățatură. Profesorul Bălășescu spune la deschiderea lui (2 februarie 1836): „Cine nu va zice că preotul este fiu adevărat al patriei și al Maicii Bisericii? Un mădular din cele mai de frunte ale societății? Voi tineri împodobiți-vă sufletul cu virtutea, mintea cu învățatura”.

Seminarul lui Chesarie din Buzău ia ființă la 15 august 1836, ca a doua școală sistematică, religioasă din Muntenia. Cel din Argeș sub episcopul Ilarion (1820—23 și 1828—45), dar din lipsă de local se deschide întîi la Pitești la 14 septembrie 1836. Funcționează modest, paralel cu școala de grămăticii, în 1840 dă 20 absolvenți și 20 candidați grămăticii.

Seminarul din Rîmnic se deschide în 8 noiembrie 1837, sub episcopul Neofit (1824—1840) fără perspectivă de profesori. Numărul tinerilor interni sint legiuți 30, externi nemărginiți. Neofit episcopul a făcut clădirea cea nouă și frumoasă. D. Vasile profesor, Radu Tempea profesor.

În Moldova, pînă la legea de unificare din 1864, erau școli pentru preoți la Huși și Roman cursul inferior, la Socola inferior și superior, iar a Mănăstirea Neamțu seminarul pentru călugări, acesta din urmă văzut foarte rău de „elevii” lui și de toți monahii. Spre a se curma cu starea de inferioritate a pregătirii clericului, în 1859 se desființează școlile catehetice și se contopesc cu cele primare. Din școlile catehetice ieșeau (ca și din cele de grămăticii din Muntenia) cu mult mai mulți preoți decît dela Socola, respective din seminariile muntene care luptau din răsputeri cu greutățile.

O statistică făcută paralel cu deschiderea seminariilor muntene ne arată că în 1837 erau 6006 preoți, 1482 diaconi și 2560 fircovnici. Iar în 1838 erau 7766 preoți.

Urmările înființării seminariilor Țării Românești nu au întîrziat. Conform legii de înființare, seminariile trebuiau întreținute de eparhii și

Continuare în pag. 4

¹⁾ Fragment dintr-o lucrare mai mare.

Suptători pentru pace!

Paștile, sărbătoarea Invierii Domnului, este și sărbătoarea păcii. Intr-adevăr cel dintâi cuvânt, pe care l-a adresat Mîntuitorul ucenicilor săi după Inviere, a fost: pace vouă! Căci prin Inviere El pune început unei vieți noi, în care idealul păcii va fi pe primul plan. El îi învață pe ucenici și le spune că-i trimite la toate popoarele, ca să vestească evanghelia iubirii și păcii. Căci El a venit, cum ne spune sf. apostol Pavel, ca să surpe zidul vrăjmășiei dintre popoare și să ducă pace tuturor. Și vestirea aceasta s-a transmis prin graiul sf. părinți și prin graiul tuturor adevăraților credincioși și slujitori ai Bisericii dealungul veacurilor pînă în vremea de astăzi. De aceea praznicul Invierii Domnului era prilej de împăcare și de răspîndire a păcii și-a iubirii. Că așa cîntăm: Să iertăm toate pentru Inviere și unul pe altul să ne îmbrățișăm, ca niște frați preaiubiți. Astfel Duhul păcii, izvorit din Invierea Domnului se revărsa în viața zilnică a credincioșilor. Și năzuința păcii era sădită în inima credincioșilor aparținători diferitelor popoare.

Cu toate acestea pacea a rămas mai mult un ideal decît o realitate a tot cuprinzătoare. Războaiele au continuat să calce în picioare visurile credincioșilor, visurile popoarelor — și armele de distrugere s-au perfecționat. Așa că în locul păcii mult dorite, am asistat la războaie din ce în ce mai mari și mai pustiitoare. Din ce cauză? Pentru că cei ce stăpîneau și exploatau popoarele erau dominați de pofta de cucerire, de pofta de a-și lărgi stăpînirea și exploatarea. Iar cei ce doreau pacea, deși erau mulți, nu erau organizați. Ei se lăseau desarmați sufletește prin pacifism și nu luptau organizat pentru pace.

Astăzi situația s-a schimbat. Pacea nu mai este un simplu vis, ci o realitate, o forță. Pentru că popoarele lumii, toți oamenii cinstiți de pe glob, nu mai stau pasivi în fața uneltirilor ațîțătorilor la război, ci au constituit un front unitar, frontul luptătorilor pentru pace. De forța acestui front se lovesc și se nimicesc toate planurile ațîțătorilor la război. El are puterea necesară ca să impună pacea. Cum nu se va bucura și va sprijini această luptă cel ce se socoate a fi ucenic al lui Hristos, cînd prin ea se realizează unul din visurile scumpe ale oricărui creștin? Ceea ce Mîntuitorul a vestit, sf. apostoli și sf. părinți au propovăduit, ceea ce toate generațiile de credincioși au cerut la fiecare sf. liturghie: pacea a toată lumea, devine astăzi realitate prin lupta unită a popoarelor iubitoare de pace, a sutelor de milioane de partizani ai păcii. De aceea toți credincioșii trebuie să se înroleze în marele front al păcii, să fie luptători activi pentru pace. De aceea toți slujitorii altarelor trebuie să fie nu numai vestitori ai păcii, ci și luptători activi pentru pace și călăuzitori ai credincioșilor pe calea luptei pentru pace. Să nu existe nici un preot, nici un credincios care să stea deoparte sau să fie indiferent, și fiecare să-și dea toată contribuția sa, să-și pună toate forțele pentru cauza măreață a păcii.

Paștile, praznicul invierii Domnului ne cheamă pe toți să mergem cu hotă-

Campania agricolă de primăvară

Suntem în plină campanie a însămințării de primăvară, de succesul căreia depinde să culegem o recoltă bogată anul acesta. E nevoie ca producția să fie mărită în așa fel încît să ajungem la o producție globală de peste 10.000.000 tone cereale. Obținerea unei recolte bogate crează condiții favorabile pentru creșterea salariilor reale ale muncitorilor și funcționarilor și a venitelor țărănimii muncitoare și asigură aprovizionarea oamenilor muncii și a industriei cu materialele necesare. Ea este o însemnată contribuție la întărirea Patriei și la biruința păcii în lume.

Pentru a împlini acest scop, însămințările de primăvară trebuiesc făcute după metode agrotehnice avansate. În primul rînd are o mare însemnatate respectarea epocelor de însămințare optime. Obținerea unei recolte îmbelșugate atîrnă nu numai de modul cum însămințăm, ci și de data la care însămințăm. Experiența din anul trecut dovedește că cele mai bune recolte se dobîndesc atunci cînd se respectă termenele fixate în mod științific. Cu cit însămințările sunt făcute mai tîrziu, cu atît recoltele sunt mai slabe. În al doilea rînd trebuiesc aplicate toate metodele agrotehnice avansate, folosindu-se bogata experiență a agriculturii sovietice și experiența agricultorilor fruntași. Aceste metode se referă la alegerea și tratarea semințelor, pregătirea ogoarelor prin folosirea îngrășămintelor naturale și artificiale, arătura la adîncime reglementară, folosirea mijloacelor mecanizate, a tractoarelor, a mașinilor de sămănat și altele. Un mijloc principal pentru mărirea producției îl constituie asociațiile agricole simple, întovărășirile agricole și gospodăriile agricole colective, în care se pot aplica mijloacele agrotehnice avansate și munca mecanizată pe terenuri întinse. Rezultatele din anii trecuți, au arătat că întovărășirile agricole și gospodăriile agricole colective au avut recolte mult mai bogate decît țărani muncitori cari au muncit pe parcele individuale. De aceea trebuie dusă muncă de lămurire pentru formarea de noi Asociații agricole, întovărășiri agricole și gospodării agricole colective.

E vremea în care se mobilizează toate forțele pentru reușita campaniei de însămințări de primăvară. Preoțimea noastră e îndrumată să susțină munca organelor locale de stat, lămurind pe credincioși asupra importanței realizării integrale și la timp a sarcinilor din sectorul agricol și asupra metodelor agrotehnice avansate. În felul acesta preoțimea noastră va aduce contribuția ei la întărirea Patriei și biruința păcii în lume.

rîre înainte spre marea biruință a păcii în lume, să pășim cu hotărîre alături de luptătorii pentru pace în marea bătălie a cărei țintă este instaurarea unei păci trainice pe pămînt. Numai în felul acesta vom fi prăznuit cu adevărat Invierea Domnului și ne vom fi dovedit că sintem adevărați ucenici ai lui Hristos. Căci a lupta pentru pace este a împlini nu numai voia popoarelor, ci și voia lui Hristos, care este: dragoste, înfrățire și pace între toate neamurile pămîntului.

Urmare din pag. 3

acestea luptă cu greutate materiale din ce în ce crescînde. Mihail Sturza, în 23 martie 1839, arată că datorită Mitropoliei sint mari, episcopii și-au plătit pe ale lor datorii „și invită Mitropolia să ia măsuri față de Mănăstiri și față de preoți, ca aceștia să-și adune pocloanele de prin orașe și de prin sate și să se îndrepte cu ele către centrele eparhiale sufragane Mitropoliei.

Preoții însă, în devălmășie cu ai lor clăcași, pâlmași și ici colo moșneni sau răzeși, nu se grăbeau să trimită pocloanele fiindcă nu aveau de unde. Și iată pentru ce seminariile o duceau destul de greu, iar elevii lor se plîngeau mereu de hrana proastă.

Un cleric rus, pelerin prin țările noastre în 1837 spune: „În sate cîte un preot, doi cu biserică rare, cu icoane de hîrtie, țărani foarte buni și primitivi. Preoții lor blagocestivi ne luau de pe la oameni și ne ospătau cum nu se poate mai bine“. O foarte justă observație: pe de o parte sărăcia, pe de altă parte ospitalitatea proverbială a românului în genere, a săracului îndeosebi. Și observația mai dovedește ceva: nădejdea ortodoxismului nostru a fost totdeauna spre pravoslavnica Rusie; preoții primeau foarte bine pe ambasadorii ortodoxismului rus.

„Mitropolitul Neofit (1840—49) s-a hotărît să trimită mai mulți seminaristi la școlile bisericesti din Rusia în 1844. Peste un an i se răspunde favorabil și i se cer 4 pentru Petersburg și 5 la Moscova. Doi au fost de la Rîmnic, 5 dela București. Fiindcă nu știau rusește s-au oprit, însoțiți de ierodiaconul Dionisie, la Chișinău, iar în 1847 pleacă spre Moscova și Petersburg. În 1852 se află și doi din Moldova trimiși de Scriban, rectorul Seminarului din Iași.

Toți se întorc în 1856 cu titlul de candidat în teologie, dela Academia din Kiev și sint plasați în cîmpul activității teologice, ca profesori la seminariile din București, Rîmnic, Buzău“.

Același fenomen cultural se întîmplă în Moldova, deși pe scaunul lui Veniamin se urcă un ierarh cu intenții total opuse marelui său înaintaș. Înființează în 1845, mai întîi pe lingă seminar și apoi prin județe, școli catehetice, cu cîte un singur profesor, absolvent de seminar.

În mijlocul țării teologii moldovene se află Filaret Scriban și Melhisedec. Cel dintîi maestru în teologie din Kiev și conduce seminarul lui Veniamin timp de 20 de ani începînd din anul 1842. Melhisedec, magistrul în teologie și litere din Kiev, cel mai învățat cleric din tot trecutul nostru — pînă la el — e profesor și inspector la Veniamin (1843—48 și 1851—56). Deși mitropolitul amîntit ia poziție directă contra așezămîntului cultural și mută cursul superior la Neamțu — spre a rezerva pregătirea superioară monahilor — acești doi oameni de cultură teologică înaltă nu cedează și așa vedem o seamă de tineri de la Socola, trimiși în străinătate: la Paris, Atena, în insula Halki, de unde se întorc profesori cu bogate cunoștințe cărțurărești.

Pr. A. Eftimie
magistrand în teologie

† Preotul DUMITRU MERET

În ziua de 5 februarie a. c., bunul părinte Dumitru Meret s-a stins din viață. Vestea tristă a sîduit pe toți parohienii lui. Zagonenii și Păpăuțenii în vecl îi vor păstra povețele.

— El ne-a învățat disciplina credincioșilor în timpul serviciilor religioase.

— El ne-a sfătuit să trăim pentru muncă progres și pace.

Exemplul lui de-a se purta blînd cu bolnavii, înțelegător cu cei intristați și darnic cu cei lipsiți, ne va fi treaz în orice moment.

El, deși bolnav și slab, a muncit cu rivnă pentru binele nostru și al poporului. Părinte scump ne dăm seama de ceea ce am pierdut.

Plîngem de plecarea ta pentru totdeauna dar îți păstrăm cuvintele vii și faptele neuitate.

Parohienii din Zagon-Păpăuți, îți zicem ultimul salut: „Dormi în pace!“

Cantor **Emilian Bocicor**